

Sagai Muittalægje

15ad Januar 1909.

No. 2.

»Sagai Muittalægje« boatta guovte gærde juokke manost, las ja 15ad bæive, ja maksa ovta kruvna ja 20 ora jakkodagast — 60 ora jakkebælest. Bladde matta dinggujuvvut juokke poastarappe bokte. Diettusak maksek 5 ora rana.

6ad jakkodak

Hr. redaktør!

Stuoradigge »ravastuvvui« odne. Lovtak legje devddum almugest, olgorikai diplomatak sajinæsek, ja činadam nissonak jorbbadasa dievva. Gonagas joavkoines ja miellčuovvodies guim gobmerdi stuoradiggai ja logai truonostuolost bajas truono-saga. Duot ja dat loppeduvvui oudeduvvut. Mu mielast oroi, atte marga dinga, mak berrišegje oudeduvvut, æi šadda doaimatuvvut, ja marga dinga šaddek doaimatuvvut, mak læk aibas joavdelasak. — Statsraad Abrahamsen logai bajas saga rika dile birra. — Arvvalus truono-saga harrai šadda dollujuvvut stuoradiggest æska muttom vakko gæčest.

Raddetus arvvalusak dam jakkai æi læk vela prentejuvvum buok garvvasi, nuft atte mon im sate vela nuft ollo muittalet. Mutto dat dat gal juo oidnujuvvu, atte i »min« venstre raddetus gustu adde ruđaid dai doaimatusaidi, maidi galgaši; dušše soattefidnoidi rutta i sestujuvvu.

Sameadnam duodar-stovoidi addujuvvu dam jage 2182,50 kr. oktibuok. Gargia odđa stoppoi galggek siskušak; Ravnastoppo, Mollisjoga, Myrsletten ja Skoganvarestovok fast galggek divuduvvut. Igjajavrestovo bærraigæččai 30 kr. — Balkka galgga oudiš balkkai lasetuvvut:

Myrsletten assai 150,00 kr.
Skoganvare assai 50,00 «
Gargia assai 50,00 «
Lævvajoga assai 50,00 «

Amtmand Urbye ja æra Sameadnam »hærrak« legje dattom siggidi vela æmbo balkka. Cuokken si adne dam, atte Dača assek æi sate ællet

Sabmelaža lakai; si berrijek oažžot æmbo balkka. — Jo, jo; mi læp oudalge dam gullam: Sabmelaš fertte ucečbui duttat go Dača; dat læ Sameadnam »hærrai« alfa ja omega. Mutto daddeke: gal dat juo — —, go doaimatus čallagi sistege viššek Dačaid bajedet Sabmelažaid dæddet! — Mutto duodarstoppo assidi mon almake burist udnom dam balkka-bitta.

Amtmand Urbye læi maidai dattom statat 50,00 kr. John Johansen'i, Aleknjargast, vai son vuostai-valdaši matkalažaid. Dam gaibbadusases bukta amtmand dam cuoke, atte lænsmand Parelius, Aleknjargast i goassege valde mavso jotte »hærrain.« (Na, manne i valde? — De vieka, de — —!) Dasa gal gustu i læk raddetus miettam.

Ruđak odđa telefon-rakadusaidi šaddek dam jage addujuvvut naft: Nuortta-Sameadnami:

1. Oarddovuonast Makeri 14000,00 kr.
  2. Skoganvarest Garašjokki 30400,00 „
- Garašjoga telefon šadda dam lakai garvesen.

Oarje-Sameadnamest garvesen-dakkujuvvu Komagfjord telefon 25600,00 kruvna.

Damppajottemi Sameadnamest addujuvvu nuft moft ouddal. Oarje-Sameadnami oažo vela dalge buoreb damppajottem. Stata dampskibskonsulent (damppajottem radde-adde) læi vinag gullam almug gaibadusa Sameadnamest ja læi bigjam Oarje Sameadnam damppajottemi kr. 112000,00 æreb poastabalkka, vai guokte dampa bessek jottet 7 mano. Mutto raddetus i miettam dasa, adda dušše 72000,00 kr. Dat migjidi læ vuordemest venstre raddetusast. Ja daggar raddetusa avččojek Sameadnam

»hærrak« ja Pavel Nilas, doarjalet boatte valga aige. Lægo aito Sameadnam valljijægjek nuft gaigak?

Ouddalgo hæitam čallemest, de ferttim vela cælkket, atte Nuortta-Sameadnam læ ožžum ænaš oase gaibbadusaines; nuft ollo, atte æra guovlok ja æra stuoradiggeolbmak gađasastek njalmalažat muo vuostai. Gaibbadusai darbašlašvuotta læ dam guovte jage siste viggujuvvum dievaslažat ouddandollujuvvut, nuft atte dai mæddel i vela venstre raddetusge læk sattuam mannat burin oamedovdoin. Gæččet dušše, moft telefon-budšet læ Sameadnamest: Nuortta-Sameadnam oažžo 44400,00 kr.; Oarje-Sameadnam dušše 25600,00 kr.

De savam buokaidi mu valljijegjidassam oasalaš odđajage.

Ællet buokek dærvvan Ibmel Ače soajai suoivvan vuolde!

Kristianiast 12. januar 1909.

Isak Saba.

P. S.

Fru Elli-sif Wessel læ dal fast ain boattam min særvvai. Son læ dal gæččalam »ungsocialistaid,« guđek maidai læk Ibmelbiettalægjekge, ja son læ dal dovdastam Egede-Nisseni girje bokte, atte buok læ dušše »ungsocialistain.«

Vare Gustav Lundge algaši oažžot dam vørde bajasčuvvgitusa, atte son ærotifči barggi airrasid erit »ungsocialistain!« Dastgo mi barggi airrasak ja »ung-socialistak« heivvep søemma funit ovta sagjai go dolla ja čacce.

D. s.

Jos don datok diettet sagaid ja odđasid mailmest, ja jos don dovdak, atte i gola aigge bladetaga ja don halidak odđasid gullat, de doala »Sagai Muittalægje!«

Vaivašvuotta.

I goassege ouddal læk vaivašvuotta læmaš nu stuores, nu issoras go dal min aige. I goassege ouddal læk vaivašvuotta boattam nu issoras lakai oidnusi go dal goas čappis vaivašvuotta daina stuora gavgugin læ baldalagai bagjelmæralaš riggesvuoda. Ja go olmuš jurdaš, maggar fastevuotta ja værredagok vaivašvuoda diti bagjanak, de arvved juokkehaš, maggar hirnos baha dat olmušsærvvai adda.

Ouddalaš aige, goas legje šlavak, de legje dak sin isidæsek obmudak dego æra galvvo. Mutto dalle læi diettalas avkalaš, atte isedak bibne šlavaidæsek burist, vai dak nagadegje barggat. Damditi dpatuvai dalle, atte mangas adde ječæsek slavan, amasek nælggai jabmet.

Juokke ædnamest læi alggo algost, atte olbmuk algge gefhid væketet addaldagai bokte. Dak vuostas kristalažak legje dam harrai hui buoredakkek. Manga buoredatolaš olbma læk addam obmudagasek vaivašid væketam varas. »Frelsesarmeen« læ stuora gavgugin rakadattam viesoid, gost hædalažak ožžuk viesso-suoje ja borramuša.

Mutto buok dat buorradakkesvuotta i læk nagadam gagjot hæde. Stata ja kommuna læva ferttim adnegoaattet rađe dasa. Ja manga lakai læk olbmuk viggam ucedet vaivašvuoda — muttomin hui goaves lakai. Nuft goddujuvvujegje doluš aige Englandast vaivašak. Gonagas Henrik VIII radđemaige (1509—1547) hægatuttujegje 72 duhat gærjalaža, dronnig Elisabeth aige (1558—1603) harecujuvvujegje 3—400 gærjalaža jakkazažat. Buok dat doaimatuvvui dobbe radđetusa mæredæme mielde.

Maņestaga botte olbmuk dam addijubmai, atte dat læi olmušsærvægædnegasvuotta, atte adnet morraš gefhi oudast. Ja buok civiliserijuvvum oednamin læ dal vaivaškasak ja vaivaštivra, mi juokka væke hædalažaidi ja adna morraš vaivaši oudast. Ja manga æra lakai adnujuvvu morraš boarrasi ja gefhi oudast.

Mangas mailme stuoremus visain læk smiettam, moft vaivašvuotta galgasi uccanet ædnam alde. Nuft arvvali oudeb čuođe jage algost muttom engelas pappa Malthus, atte vaivaš-

vuotta boatta dast, go olmušlokko stuorro jottelæbbot go min ædnam biebnam-navcak. Son addi dam rađe, atte olbmuk æi galgæ riegadattet nu ollo manaid mailbmai.

Maņgelgo oudeb čuođe jage gaska rajest hutke juokkelagaš mašina ja valdde daid adnui, de stuoroi vaivašvuotta, dannego ollo barggek šadde bargotaga. Dak manga giettaduogjara, gæk ouddal gieđaidæsekguim legje oletam ječaidæsek, šadde bargotaga. Æi si sattam vuovddet galvosek nu halbet go fabrikak, mak uceeb barggiguim satte rakadet ollo æmbo galvo go duogjarak. I dat læk imaštallamest, atte barggek æi guoddam buorre vaimo daid odđa mašinaidi, mak valdde sist erit ællemlaibe. Muttaluvvu, go engelas olmai Hargreaves 1767 bajašhutkai ovta lagaš badnemmašina, de mære dak bargotes barggek su vissui ja cuvkkijegje mašina moallon.

Mašinaid bokte čoağganišgođi æmbo go ouddal riggodak dušše muttomidi, ja vaivaši lokko lassani. Ja dal læ dilalašvuotta daggar, atte muttomak læk nu gafhad riggak ja stuoreb oasse nu čappis vaivašak. Danne læ rogge dal vaivaši ja riggai gaskast šaddam nu aparas čieğnal.

Dat olmuš, gi fuobmaš rađe, moft vaivašvuotta satta erit caggujuvvut, son sadda olmušsokkagodde stuorems buoredakke.

Miljonæra maņemuš doaimatus.

Muttom miljonæra Moskva gavgugest Ruošarikast viežati buok ruđaides bankoin sidi, go vællai jabmemsængast. De guddujuvvujegje stuora čomak bapir-ruđak dam buocce ladnji. Son boldi daid duššen, dađemielde go dak guddujuvvujegje sisa. Go son læi boalddam buok ruđaides, de ravkai son su vaivaš fulkides lusas, čaje-ti sigjidi gunaid ja celki, atte rutta læ ruotas (alggo) buok bahai.

Kinast

læ maņemuš olmušlogo mielde læmaš bagjel 436 miljona olbmu.

Petersborga gavgugest

læ ain koleradavdda. Vako vuollai sattek dobbe jabmet arvo 40 olbmu. Vaiko dobbe læk dal læmaš buollašak, de daddeke i læk davdda uccanam dobbe. Doaktarak mai gadde, atte go aibmo čoaško, de davdda uccan.

Divras boalddamuš.

Muttom olmai, gi læi boattam Amerikast ruoktot Kristianiai, balai garraset lommasuollagin. Sust læi 1500 kruvna arvo rutta, maid son i duostam adnet bagjelistes, go olgus vulgi. Son guđi daid hotelli; mutto go son i jakkam buore hotelbalvvalægjidi, de čieğai son ruđaides omman sisa. Go son ækkedest bođi sisa, læi hotelbiga cakketam dola ommani. Ladnja læi liegas, mutto buok ruđak legje buollam.

Lagmannedigge

algga dam jage Hammerfestast 19ad februar ja Vargai gavgugest 14ad juli.

Sokkar halbbo.

Odđajage rajest læ sokkar halbbum 10 øra kilo ala, duolo uccum gæčeld.

Don allaget gudnejattum „S.“

(Sisasaddijuvvum.)

Hr. redaktør! Bivdam saje Du gudnejattujuvvum blađđai »Sagai Muttalægjai« dam moadde sadnai.

Gitam Du »S.« dam gieles čallanga oudast, maid Don legjik čallam dam blađe 23ad nummari. Don, gutte gaddak, atte Du æi dieđe, gi Don læk. Mon dovdam burist Du buorre herra, gi viggak laittet Dænodaga rögter skuvlaoapatægje nisson bokte, gutte læi valddam boasto oaivvela O. P. dalo diti, go logak, atte »si čiekka-degje.« Dat læ aibas gieles. John Samuelson dietta vissa buorebut go Don ja mon dam aše birra, son, gutte læi dam nisson farost dobbe dulkkan. Son muittal naft: Agja læi farpaliguim rassamen ja nieidda fast læi biktasid hænggomen aitte-holggi. De daggo bokte gavnatalak Don nu aibas gielesen dego skabina-igja; dastgo dat læ vægjemættom, atte olles olmuš čakka farppal sisa.

Don »S.« gutte logak, Dænodagast læk buok jallamuš olbmuk, atte si bissok dam jallodagast, ja jabmek dau jallodagast ouddal aige.

Go juo nuft čalak, de manne ik čallam vel damge, atte si vela bajas-čuožželek ouddal aige, de lifēi læm Dænodak olbmuk olles jallak, ja Du bitta davalaš.

Don jiermalaš »S.« gutte læk suttam ovta jalla ala Dænodagast, manne čallik buokaidi dam ovta diti? Manne ik boattam, Du ješ adnum jiermalašvuodast, ovtain ucca bittačim

dam jalli, gutte Du allagelbolaš luodaid læi russidam.

Ja vela čalak, atte dak bismast vuolgatuvvum sardnedægjek æi læk ožžum vistesajid Dænodagast dai aigi siste go sardnedægjek læk doallam sarnid. Ja læm oaidnam, atte sist i læk vaillom vistesagje, ja mon doavom, jos dak sardnedægjek viššek Dudnji vastedet dam birra, de vissa Don hæppa muođoin logadak.

Mon jurdašam, atte don »S« orok javotaga ja ik vasted, go læk vuodotemid čallam, ja Du bittast ik sate Don bæloštet, go læk dušše šladdarid čallam.

Ja mon loapatam mu čallagam, ja savam buorre, duođalaš ja oasalaš ođđajage Dudnji, »S.«

Vestertanast 27. december.

Okta Dænodak olmuš.

Issoras likkotesvuotta

Italiast.

Hirmos læ gullat dat likkotesvuotta, mi læ šaddam Italiast ædnamdoargastusa diti. Sicilien sullust ja Lulle-Italiast læi juovlai ja ođđajage gaskast daggar ædnamdoargastus, mi dobbe i læk vel lænaš goassege oudal, nu gukkasi go olbmuk dittek. Gavpugak læk duššam ja lagabuidi dušše 200,000 olbmu. Dušše ovta gavpugest dušše 145000 olbmu.

Hirmos læ ædnamdoargastus. Olbmuk dobbe doivvu, atte duobmobæivve dat juo læi boattam.

Obba mailbme læ hirmastuvvam dam likkotesvuoda diti. Ja buok rikain čoggujuvvujek ruđak væketet dai hœdalažai dobbe.

I vel dittujuvvu visudet ollo olbmuk go læk duššam. Mutto gal manna 100 jakke, ouddalgo dak baikek dobbe šaddek nuftgo ouddal ædnamdoargastusa.

Obba Italia læ lossa morrašest.

Sisasaddijegjidi!

Min mielast læ alo unokas, go guttege ovta avisast cuigod ovta æra persovna fæilaid, namata su nama, ja dasto ješ čiekkada erit, dat læ: son i bija bittas vuollai namas blađđai.

Daggar bittaid lavvep mi ferttet erit bigjat. I min oamedevddo gierda, atte mi daid yalddep sisa. Min oaiivvel læ, atte sisasaddijægje, gi namat olbmas nama, gæn vuostai son čalla, berre maidai bigjat blađđai namas bittas vuollai ja dam lakai muit-

talet, gi son læ. Mutto go sisasaddijægje čalla ovta aše birra ja ige dađe æmbo guoskatala ovtage persovnalazat, de læ min oaiivvel dat, atte dalle dakka ovtaid, daihe son bigja namas vuollai daihe i.

Muttomak lavvijek čallet migjidi bivddet min muittalet, gi duom ja dam bitta læ čallam. Mi diettalas æp sate ja æp daga dam. Dat læ mietta buok redaktõrai vierro, atte si æi šladar, gi duom ja dam bitta læ čallam. Ja æige si lækge gædnegasak alnotet sisasaddijægje nama, muoigo eisevaldek gaibbedek dam diettet, danego bitta sistdoallo læ daggar, atte sisasaddijægje šadda laga ouddi.

»Sagai Muittalægje«

satta dinggujuvvut Mathis Iversen bekte Unjarga gieldest.

»Sagai Muittalægje«

vuostas nummar ođđajagest hælbai gukka, dannego »manuskripta« i šaddam saddijuvvut albma aige, go damp- pa isa diti i bæssam poastabaikkai.

Muitotus.

Gavpas daiguim, gudek diedetek »Sagai Muittalægje«st, ja go don gavpasak daiguim, de muital daidi, atte »Sagai Muittalægje«st don oidnik diedetusa.

Sami særvve.

»Nuorttanaste«st no. 22. d. j oidnu okta bitta daina bagjelčallagin:

»Ikgo donge særva dasa?«

Dam bitta sistdoallo læ, atte galgaši rakaduvvut særvve bajasčuvvgim diti Samid. Dat orro læme okta čabba jurda ja avkalaš barggo, dat maid »Nuorttanaste« mærreda; mutto mi mielast i heivve dat burist, atte »Nuorttanaste« olgusadde galgga algo dakkat dam harrai. Son galle vissa jurdaša buore dakkat Samidi ja maidai naga- da doallat, maid son loppeda; mutto dat læ imaš, atte okta olmai, gutte orro gukken erit Sameædnamest, galgga læt vuostamuš dam lakai barggat Sami oudast.

Igo dabe Sameædnamest gavdnu soames Sabmelaš, gutte satta barggat su »vieljas« oudast?

Mon doavom, atte dabe læk gal daggar olbmak, gæk sattek barggat dam harrai, Samid bajasčuvvgitet. Jos muttom gærgaši algget, de gal lifi juo ollok, gæk likošegje dasa ja lifi mielde barggamen. —

Ovta, gæn mon doavom dokkalažžan, ja gæst læ miella Sami oudast barggat, aigom namatet, ja dat læ dam blađe redaktõra.

Ikgo donge særva dasa, atte væketet »Sami særve?«

S.

Amtaskuvla nieidaidi

algga Čacesullust 15ad mars ja bista 4 mano. 6 stipendia jukkujuvvujek.

Gutte daid ožudeš, son saddijekus adnoma ouddal 31ad januara. Doaktar-attesta galgga mielde čuovvot.

Oaiivve-gæččalus.

Dak golbma hærra, gæi birra mi oudeb nummarest muittaleimek, ferijegje naft: Vuočen bigje hærrak guokta balvvalægje sukkat joga rasta, ja de bođi nubbe sodnost ruoktot ja suvdi fast ovta balvvalægje nubbe bællai. Go son de goalmadassi bođi ruoktot, bijatalai son gaddai, ja de sugaiga guokta hærra rasta. Go soai bođiga nubbe bællai, de baci nubbe sodnost dokko. Nubbe hærra valdi ovta balvvalægje mieldes ja sugai ruoktot. Bijai balvvalægje gaddai ja valdi dam goalmad hærra vadnasi ja sugaiga nubbe bællai. De legje buok golbma hærra bæssam rasta. Dasto bigje si dam balvvalægje, gi læi nubbe bældde, viežatet duom guokta æra balvvalægjege rasta. Dam lakai æi šaddam æneb balvvalægjek goassege go hærrak goabbabælde jogage, ja balvvalægjek æi bæssam goddet isedæsek, nuftgo sin jurda læi.

Brævva „Sagai Muittalægjai.“

Nr. 23. alde oidnim mon ollo bassebæiverafhe birra, ja K. Hansen čalla maidai dam birra. Jo, dat læ duotta ja riekta, maid K. Hansen čalla. Dat bassebæiverafhe lifi juo aigga galggam. Maid dat væket moadde dimo rafhe, go juo i læk olles jandur. De damditi barggop ja stemmijekop rafhe olles jandur. Dastgo mon læm oaidnam, go sæktedamppa boatta sodnabæiveidded, de diettalas fiskarak valddek sevtid, ja muttom oasse algga sæktot juo daggaviđe ja barggek čađa base, erinoamačet muttom šoitak.

Ja nubbadassi læ ouddamærka diti: Muttomak bigjek bivddosid merri basseækked ja muttomak fast vuostarga ækked. Na, go dal boatta lavvardak, de læk dak ollo buoreb oassai, gæk arggan læk bivddam, go dak,

